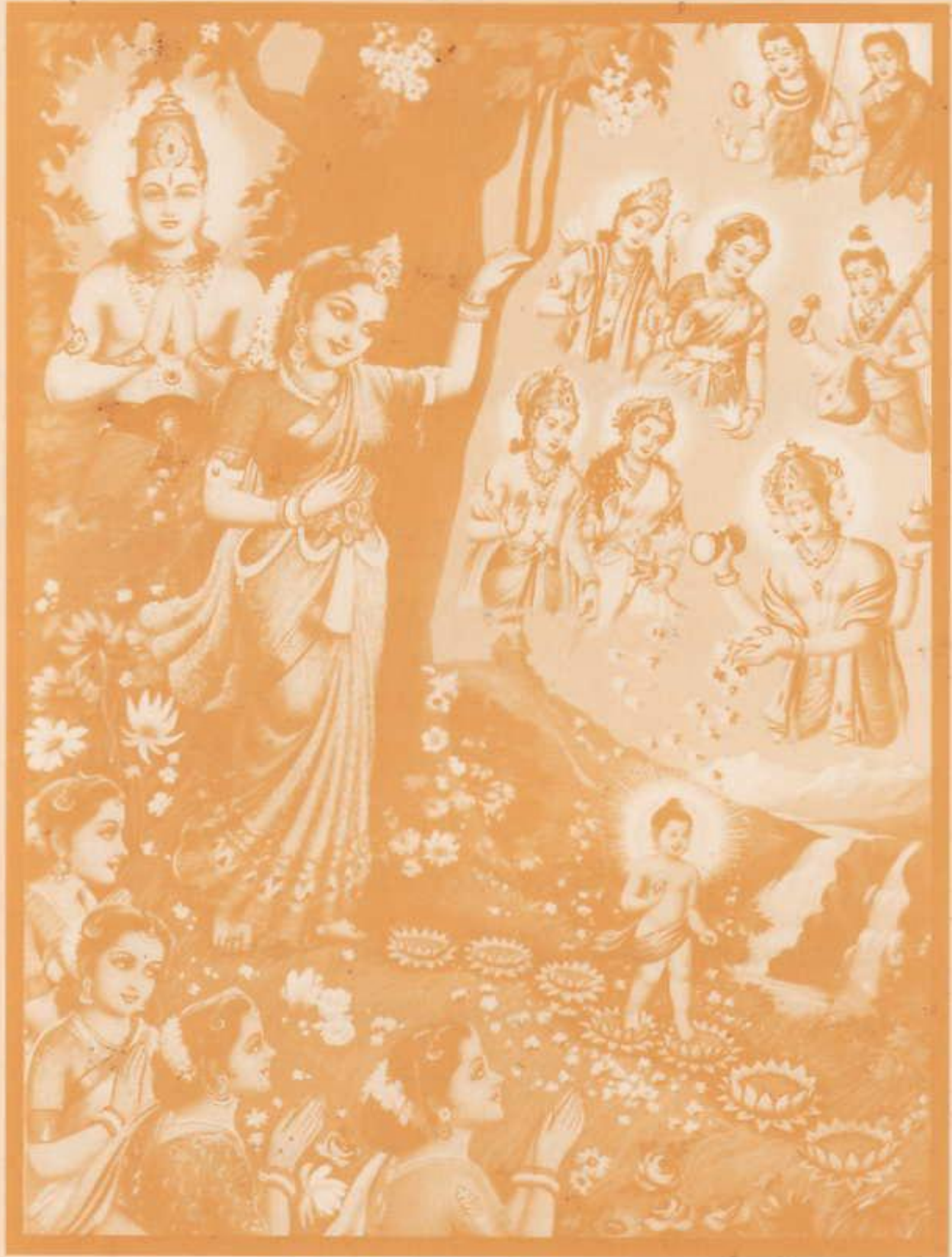

ความมหัศจรรย์ ในพระพุทธศาสนา

พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ จิตตภาโณ)

เรียบเรียง

กองทุนไตรรัตนานุภาพ

ความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนา

พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ จิตตภาโณ)

วัดบวรนิเวศวิหาร

เรียบเรียง

กองทุนไตรรัตนานุภาพ

เพื่อการศึกษา การเผยแผ่ และพิทักษ์ความมั่นคง

ของพระพุทธศาสนา

พิมพ์ถวาย

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร

เนื่องในวันคล้ายวันเกิดปีที่ ๗๕

๓ ตุลาคม ๒๕๓๑

คำนำ

หนังสือเรื่อง **“ความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนา”** เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้นเพื่อประกอบคำบรรยายแก่คณะ ครู อาจารย์ ที่เข้าร่วมสัมมนาในหัวข้อหลัก ๓ ข้อทางพระพุทธศาสนา ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คือ

“ความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนา หลักกรรมในพระพุทธศาสนา การสอนเรื่องนรกสวรรค์” เรื่องทั้ง ๓ นี้ เป็นปัญหาประเภทที่เรียกว่า **“ปัญหาโลกแตก”** การนำเรื่องเหล่านี้ มาสัมมนากัน จึงเป็นการกระทำที่ออกจะเสี่ยง ต่อความรู้สึกของคนบางพวก แต่ที่น่ายินดีมากเพราะกลับพบว่า แม้คณะจัดสัมมนา จะขอให้ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนา ต้องจ่ายค่ากิจกรรมทุกอย่างท่านละ ๕๐๐ บาทก็ตาม กลับมีครู อาจารย์ เข้าร่วมสัมมนามากเป็นพิเศษ หลังจากได้บรรยายไปทั้ง ๓ เรื่อง จากวิทยากรทุก ๆ ท่าน ปรากฏว่าเป็นที่พอใจของสัมมนาสมาชิก ทำให้มีคนมาขอร้อง ให้พิมพ์เอกสารนี้ออกเผยแพร่ เฉพาะส่วนที่บรรยายด้วยตนเอง แต่ถ้าจะเอาส่วนที่บรรยายมาพิมพ์ ขนาดเล่มคงโตเพราะพูดประมาณ ๓ ชั่วโมง และเวลาคงจะต้องใช้มาก ซึ่งอาจจะไม่ทันเวลา

ที่กำหนดได้ จึงนำเอาเฉพาะส่วนที่เรียบเรียงเป็นบทความไปแจก
แก่ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ มาพิมพ์ก่อนโดยจุดมุ่งหมายคือ

เพื่อช่วยบรรเทาความข้องใจสงสัยในเรื่องสิ่งมหัศจรรย์
ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาจนบางท่านกลายเป็นตัว
อุปสรรคในการศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรม แม้แต่การยอมรับนับถือ
พระรัตนตรัย เพราะความข้องใจสงสัยในสิ่งมหัศจรรย์ ขัดขวาง
เอาไว้ ทำให้โอกาสที่จะใช้ไปเพื่อเสริมสร้างศรัทธา ปัญญา
ปฏิบัติตามธรรม เกิดภาวะขงกัณฑ์ พร้อม ๆ กับเวลาแห่งชีวิต
ร่นใกล้ความตายเข้าไปทุกขณะ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย

ประกอบกับในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๑ นี้ **เจ้าพระคุณ
สมเด็จพระญาณสังวร** ได้มีอายุครบ ๗๕ ปี ซึ่งศิษยานุศิษย์
ช่วยกันจัดงานทำบุญฉลองอายุให้ท่านทุก ๆ ปี และได้พยายาม
จัดทำหนังสือถวายท่านตามกำลังความสามารถเสมอมา จึงได้ใช้
หนังสือนี้ส่วนหนึ่งถวายเนื่องในวันเกิดของเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
และส่วนหนึ่งจะได้แจกจ่ายแก่ท่านสาธุชนผู้สนใจ ด้วยความหวัง
ว่า ผู้เรียบเรียงได้ทำหน้าที่เชิดชูธรรม โดยเฉพาะในที่นี้คือ
อัจฉริยอัปภูตธรรม อันเกิดจากบารมีธรรมขององค์พระผู้มี
พระภาคเจ้า ด้วยความหวังว่าผู้อ่านหนังสือเล่มน้อย ๆ นี้ สามารถ
เสริมสร้าง พัฒนา ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ให้ได้ตาม
สมควร

ขอพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จงมีความเคารพหนักแน่นใน
พระสัทธรรม

ขอให้หมู่คนทั้งหลายจงมีความสามัคคีกัน ช่วยกันทำสิ่งที่เป็น
ประโยชน์ เกื้อกูล อำนวยความสุขต่อกัน

ขอให้เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ปราศจากทุกข์
โรค ภัย เป็นที่พึ่งพำนักของคนทั้งหลาย ได้นาน ๆ

ขอความเจริญงอกงามไพบุลย์ในธรรม จงมีแต่ท่านพุทธ-
ศาสนิกชนทั้งหลาย ที่ให้การสนับสนุนกองทุนไตรรัตนานุภาพ
เพื่อการศึกษา เผยแผ่ และพิทักษ์ความมั่นคงของพระพุทธศาสนา
จนสามารถทำงานตามวัตถุประสงค์ได้เพิ่มขึ้น และความดีงาม
เหล่านั้นจงมีแต่ทุกท่าน ที่ได้รับหนังสือเล่มนี้มาแล้วอ่าน และความ
ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่มีอันตราย จงมีแก่สรรพชีวิตทั้งหลายโดย
ทั่วกัน.

ความมหัศจรรย์ในพระพุทธรศาสนา

ตลอดเวลาหลายปีมานี้ มีข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่ง
ในวงการศึกษาระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง
เกี่ยวกับพระพุทธรเจ้า คำถามที่ออกจะแพร่หลายและถามกัน
ทั่วไป ทุกระดับ วิทยฐานะ วัย และ สถานที่คือ

**พระพุทธรเจ้าเมื่อประสูติ จากครรภ์พระนางสิริ-
มหามายา ทรงเสด็จดำเนินด้วยพระบาทได้ ๗ ก้าว
จริงหรือ**

ชาติหน้า นรก สวรรค์ มีจริงหรือไม่

คนเราหลังจากตายไปแล้วจะเกิดอีกไหม

คำถามเหล่านี้ ถามกันเกือบทุกแห่งที่เปิดโอกาสให้มีการ
ถามปัญหา ที่แปลกคือตอบไปเท่าไรก็ตาม คนยังคงมีความ
สงสัยอยู่นั่นเอง บางคนไม่กล้าแสดงตนเองว่าสงสัย ไปบรรจุ
ความสงสัยให้เด็กว่า

**“เด็ก ๆ ไม่เชื่อว่าพระพุทธรเจ้าประสูติแล้ว เดินด้วย
พระบาทได้ ๗ ก้าว”**

โดยผู้ถามหรือถามแทนเด็ก มักจะอ้างว่าเป็นเรื่องที่เป็นไป
ไม่ได้ แต่แปลกใหม่ในขณะที่ชาวพุทธพยายามตั้งแง่เอา
กับพระพุทธรเจ้า โดยพยายามปฏิเสธเรื่องที่ตนไม่อาจมีหลักฐาน

มาหักล้างได้อยู่นั่นเอง ศาสนาคริสต์ทุกลัทธินิกาย ได้นำเอา
ประเด็นที่ไม่อาจเป็นไปได้มาตอกย้ำกันเป็นพิเศษนั่นคือ

พระนางมาเรีย สาวพรหมจารี ประสูติพระวิญญาณอัน
บริสุทธิ์คือพระเยซู บางทีก็อธิบายว่าพระเยซูเป็นโอรสของ
พระเจ้า ซึ่งประสูติจากพระนางมาเรีย

แปลกไหม สาวพรหมจารีที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับชายใด
เลย สามารถคลอดลูกได้

พระเจ้าซึ่งมีรูปลักษณ์เป็นอย่างไรไม่ทราบ สามารถ
ให้สาวพรหมจารีตั้งครรภ์ คลอดลูกแล้วกลับเป็นสาวพรหมจารี
เหมือนเดิม

ใช่ ถ้าจะถามชาวพุทธว่าเชื่อเรื่องนี้ไหม ชาวพุทธก็ต้อง
ตอบว่าไม่เชื่อ เป็นไปไม่ได้ เมื่อถามเรื่องพระพุทธรเจ้าประสูติ
แล้ว เดินด้วยพระบาทได้ ๗ ก้าว ชาวพุทธจำนวนไม่น้อย
ไม่เชื่อ สงสัย และมีคนจำนวนมากเหมือนกันที่เชื่อ

แต่ถ้าเราถามชาวคริสต์เรื่อง สาวพรหมจารีคลอดลูก
แล้วกลับเป็นสาวพรหมจารีอีกเชื่อไหม ชาวคริสต์เกือบทั้งหมด
เชื่อในเรื่องนี้

ใช่ เรื่องเหล่านี้ถ้าคิดด้วยเหตุผลสามัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คนที่มีความรู้สึกว่าตนเองเก่งมาก สามารถยืนยันและปฏิเสธ
อะไรก็ตาม เมื่อตนรับรองหรือปฏิเสธก็ตาม สิ่งเหล่านั้นจะ
ต้องเป็นอย่างนั้นเสมอไป เรื่องเหล่านี้ก็ไม่จำเป็นต้องนำมาพูดกัน
แต่เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องวิสามัญที่เราใช้คำว่า อัจฉริยะบ้าง

มหัศจรรย์บ้าง ปาฏิหาริย์บ้าง อภินิหารบ้าง ตลอดถึงอิทธิปาฏิหาริย์ บ้าง สรุปว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องมหัศจรรย์ จึงน่าจะมาทำความเข้าใจ ในเรื่องนี้นัก เพื่อศึกษา พิจารณาให้เกิดความเข้าใจว่า เรื่องมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนามีจริงหรือไม่

ประเด็นแรกที่ควรทำความเข้าใจกันคือ **มหัศจรรย์หมายความว่าอย่างไร?**

คำว่า **มหัศจรรย์** ท่านให้ความหมายไว้ว่า **แปลกประหลาดมาก น่าพิศวงมาก น่าอัศจรรย์มาก** แสดงให้เห็นว่าเรื่องเหล่านี้ คนไม่อาจปลงใจเชื่อได้ในทันทีทันใด เพราะเกินวิสัยแห่งสติปัญญา ที่จะคิดวินิจฉัยตัดสินด้วยเหตุผลสามัญได้ทุกกรณี แต่บางกรณีสามัญชนสามารถเข้าใจได้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องมหัศจรรย์เหล่านั้นมากพอ ความมหัศจรรย์ต่าง ๆ นั้น ตามหลักฐานความเป็นมาแล้วจะมาจากแหล่งที่แตกต่างกัน อาการที่เรียกว่ามหัศจรรย์ส่วนมากจะเกิดจาก

๑. **อภินิหาร** คือผลแห่งบุญหรืออำนาจที่เป็นเครื่องนำ ออกเพื่อคุณอันยิ่งใหญ่ อาการของอภินิหาร จึงกลายเป็นเรื่อง มหัศจรรย์ สำหรับคนบางจำพวก อภินิหารนี้เองหากหมายถึง คน ท่านเรียกว่ากตานิหาร คือผู้มีบุญหรืออำนาจเป็นเครื่อง นำออกเพื่อคุณอันใหญ่ที่ได้กระทำแล้ว คนประเภทนี้จึงเป็น คนพิเศษ ที่สามารถแสดงอาการพิเศษ เหนือสามัญชนออกมา ได้บางประการ

๒. อิทธิ หรือ ฤทธิ์ คือความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากวิชาการ บ้าง จากความเพียรพยายามบ้าง จากบุญบ้าง จากผลแห่งการพัฒนาจิตมาถึงจุดที่จะให้เกิดฤทธิ์บ้าง ซึ่งอาจเรียกความสำเร็จจากการพัฒนาจิตจนเกิดฤทธิ์ว่า “จิตกริชา” ทำนองเดียวกับความสำเร็จจากการฝึกปรี้อมาอย่างหนักของนักกริชาทั้งหลาย จนสามารถกระทำสิ่งที่คนซึ่งไม่ได้ฝึกปรี้อมาไม่อาจทำได้ว่า “กายกริชา”

๓. ปาฏิหาริย์ แปลว่า ธรรมชาติที่สามารถนำออกซึ่งสิ่งที่เป็นข้ำศึก เป็นการแสดงออกประเภทเดียวกับฤทธิ์ จนบางครั้งเราเรียกรวม ๆ ว่า “อิทธิปาฏิหาริย์”

เพื่อไม่ให้ประเด็นกระจายมากเกินไปจนความจำเป็น ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะสิ่งมหัศจรรย์ที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าเป็นหลัก ซึ่งจะพบว่าความมหัศจรรย์ที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า ในส่วนที่มีปัญหาค้างอยู่ภายในใจของคนไทยบางพวกนั้น เป็นผลจากกตภาณินี่หาโร คือผลหรืออานุภาพแห่งบุญที่เป็นเครื่องนำออกเพื่อคุณอันยิ่งใหญ่ แต่มีลักษณะเป็น อิทธิ คือฤทธิ์ ประเภทที่เรียกว่า ปุญญวโตอิทธิ คือ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งบุญบารมีของคนระดับพระโพธิสัตว์ ซึ่งจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีการจดจารึกได้มีคนระดับพระโพธิสัตว์ประเภท “นิตยโพธิสัตว์ คือ พระโพธิสัตว์ที่จะต้องตรัสรู้แน่นอน” เกิดขึ้นในโลกในช่วงใกล้ ๆ เพียงพระองค์เดียว คือ

**“เจ้าชายสิทธัตถะ แห่งศากยวงศ์ กรุงกบิลพัสดุ์
ชมภูทิวป”** เท่านั้น

ดังนั้น การจะหาคนอื่นมาเทียบเคียงกับพระองค์จึงไม่อาจ
ทำได้ แต่ถ้าเป็นคนระดับพระโพธิสัตว์ด้วยกันแล้ว ความ
อัศจรรย์ทั้งหมดนี้ปรากฏในประวัติของเจ้าชายสิทธัตถะ เป็น
เรื่องธรรมดาสำหรับพระโพธิสัตว์ระดับนิยตโพธิสัตว์ทั้งหลาย
ดังที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมของพระโพธิสัตว์ในอดีต
คือพระวิปัสสิสัมมาสัมพุทธเจ้าแก่พระอานนทเถระ ในมหา-
ปทานสูตร ที่ฉนิกาย

แต่ในที่นี้จะพูดในประเด็น ความมหัศจรรย์ จึงขอなた่าน
ผู้สนใจไปศึกษาจากอรรถยอัฏฐคัมมสูตร มัชฌิมนิกาย อุปริ-
ปัตถณาสกั ซึ่งเป็นการกล่าวของพระอานนทเถระ เฉพาะพระ-
พักตร์พระพุทธเจ้า ตามที่ท่านสดับมาจากพระพุทธเจ้าเอง
แต่นำมาทบทวนให้พระสงฆ์ฟัง โดยมีพระพุทธเจ้าประทับ
รับฟังอยู่ด้วย

พระสูตรนี้เกิดจากพระภิกษุทั้งหลายเกิดความอัศจรรย์
ในอานุภาพแห่งฤทธิ์ของพระพุทธเจ้าเป็นอันมาก เช่น ท่าน
เริ่มต้นด้วยหัวข้อสนทนากันว่า

“นำอัศจรรย์จริง ไม่น่าเป็นไปได้เลย ที่พระตถาคตทรงมี
อิทธานุภาพมาก ทรงทราบเรื่องพระพุทธเจ้าในอดีต ผู้ปรินิพพาน
แล้ว ทรงละปปัญจธรรม คือกิเลสทั้งหลายเป็นต้น พระอานนท-
เถระได้กล่าวแก่ท่านเหล่านั้นว่า

“พระตถาคตทั้งหลาย ทั้งนำอัครรรย และทรงประกอบ ด้วยธรรมที่นำอัครรรย ทั้งไม่นำเป็นไปได และทรงประกอบ ด้วยธรรมที่ไม่นำเป็นไปได” เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมา จึงรับสั่ง ให้พระอานนทเถระแสดงต่อไป พระเถระจึงได้แสดงเรื่อง อัครรรย ทุกข้อท่านเริ่มต้นด้วยคำว่า ข้าพระองค์ได้สดับมา เฉพาะพระพักตร์พระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

๑. พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะ ได้เข้าถึงหมู่เทพ ชั้นดุสิต.....

๒. พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะ ได้เสด็จสถิตอยู่ใน ท่ามกลางหมู่เทพชั้นดุสิต....

๓. พระโพธิสัตว์ได้เสด็จสถิตอยู่ในหมู่เทพชั้นดุสิต จนตลอดอายุ....

๔. พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะ จุตติจากหมู่เทพชั้นดุสิต แล้วลงสู่พระครรภ์พระมารดา.....

๕. เมื่อพระโพธิสัตว์จุตติจากดุสิตลงสู่พระครรภ์พระมารดา มีปรากฏการณ์อันอัศจรรย์เกิดขึ้นเป็นอันมาก เช่น แสงสว่าง อันมิอาจประมาณได้ ปรากฏขึ้นในโลกทั้งปวง จนถึงโลกันตริก- นรก ซึ่งแสงสว่างส่องไปไม่ถึง หมื่นโลกธาตุหวั่นไหว.....

๖. เมื่อพระโพธิสัตว์เสด็จลงสู่ครรภ์พระมารดาแล้ว เทวดา ๔ องค์ ทำหน้าที่รักษาใน ๔ ทิศ ไม่มีใครสามารถ เบียดเบียนได้.....

๗. ในขณะที่พระโพธิสัตว์อยู่ในพระครรภ์พระมารดา พระมารดาของพระโพธิสัตว์เป็นผู้มีศีล ๕ สมบูรณ์.....

๘. ในขณะที่พระโพธิสัตว์อยู่ในพระครรภ์ พระมารดาของพระโพธิสัตว์ มิได้มีพระทัยเฝื่อนกามคุณในบุรุษเพศ ชายใดที่มีใจกำหนดทางเพศ จะไม่สามารถล่วงเกินพระมารดาพระโพธิสัตว์ได้.....

๙. ในขณะที่พระโพธิสัตว์อยู่ในพระครรภ์ พระมารดาจะทรงสมบูรณ์ด้วยรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสที่ดีพิเศษ ได้รับความบำรุงบำเรอด้วยเบญจกามคุณอันเลิศ.....

๑๐. หลังจากพระโพธิสัตว์ลงสู่พระครรภ์พระมารดาแล้ว พระมารดาไม่มีโรคอะไรเบียดเบียน มีความสุข ไม่ลำบาก พระวรกาย สามารถมองเห็นพระโพธิสัตว์ประทับอยู่ภายในอุทร มีพระอวัยวะน้อยใหญ่ครบ.....

๑๑. พระมารดาพระโพธิสัตว์จะประสูติพระโพธิสัตว์ ต่อเมื่อพระโพธิสัตว์อยู่ในพระครรภ์ครบ ๑๐ เดือนบริบูรณ์ ซึ่งผิดกับคนทั่วไปที่แม่อาจจะอุ้มครรภ์เพียง ๘-๙ ก็คลอดได้....

๑๒. เมื่อพระมารดาพระโพธิสัตว์ประสูติพระโพธิสัตว์ จะทรงอยู่ในพระอริยาบถยืน ไม่นั่งหรือนอนเหมือนหญิงทั่ว ๆ ไป

๑๓. เมื่อพระโพธิสัตว์ประสูติจากพระครรภ์พระมารดา เทวดาจะรับก่อน พวกมนุษย์จะรับต่อจากเทวดา.....

๑๔. เมื่อพระโพธิสัตว์ประสูติจากพระครรภ์ ในขณะที่ยังไม่ทันถึงพื้น เทวดาทั้ง ๔ จะรับพระโพธิสัตว์ แล้ววางไว้ต่อพระพักตร์พระชนนี เพื่อบอกให้ทราบว่า พระเทวีจะมีพระทัยยินดีเกิด พระโอรสของพระองค์มีศักดิ์สูง ได้ทรงอุบัติแล้ว.....

๑๕. เมื่อพระโพธิสัตว์ประสูตินั้น จะไม่แปดเปื้อนด้วยมลทินแห่งครรภ์ ทรงบริสุทธิ์หมดจดเหมือนแก้วมณีที่เขาวางลงบนผ้ากาสิกพัสดุ

๑๖. ในขณะที่พระโพธิสัตว์ประสูติ จะมีธารน้ำ ๒ สาย สายหนึ่งเป็นน้ำอุ่น สายหนึ่งเป็นน้ำเย็น ไหลลงมาจากอากาศ สنانพระกายพระโพธิสัตว์ และพระชนนี.....

๑๗. ในบัดดลที่ประสูติ ก็ประทับพระยุคลบาทอันเสมอ บนแผ่นดิน แล้วบ่ายพระพักตร์สู่ทิศอุดรเสด็จดำเนินไปด้วยพระบาท ๗ ก้าว มีเทวดารักษาเศวตฉัตรตามเสด็จไป จะทรงเหยียวดูทิศทั้งปวง ทรงเปล่งพระวาจาอย่างองอาจว่า

“เราเป็นผู้เลิศในโลก เราเป็นผู้เจริญที่สุดในโลก เราเป็นผู้ประเสริฐสุดในโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย การเกิดใหม่ไม่มีอีกแล้ว

๑๘. ในขณะที่พระโพธิสัตว์ประสูติจากพระครรภ์ ปราภฏ-การณอันมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นเป็นอันมาก แสงสว่างที่โอฬาร เกินอำนาจของเทวดา เหนืออานุภาพของเทวดา ปราภฏขึ้นในโลก.....

๑๔. เมื่อพระโพธิสัตว์ประสูติแล้วได้ ๗ วัน พระมารดา
ของพระโพธิสัตว์จะเสด็จสวรรคต บังเกิด ณ สวรรค์ชั้นดุสิต.....

ทุก ๆ ข้อ พระอานนท์เถระจะกราบทูลว่า ข้าพระองค์
ได้สดับมาเฉพาะพระพักตร์พระผู้มีพระภาคว่า.....และทุกข้อ
จะจบลงด้วยข้อความเหมือนกันว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
แม้ข้อนี้ข้าพระองค์ก็ทรงจำไว้ว่า เป็นกรรมไม่น่าเป็นไปได้
อัศจรรย์ ของพระผู้มีพระภาค

ยิ่งไปกว่านั้น คือในตอนสุดท้ายของอัจฉริยัพพุตตัมมสูตร
พระพุทธเจ้าได้รับสั่งแก่พระอานนท์เถระและพระสงฆ์ในที่
ประชุมกันว่า

“อานนท์ เพราะเหตุนั้นแล เธอจงทรงจำกรรมอันไม่น่า
เป็นไปได้ นำอัศจรรย์ ของตถาคต เหล่านี้ไว้เถิด”

จากนั้นได้ทรงยกเอาขั้นอีก ๓ ประการ คือ เวทนา สัญญา
และ วิตก ความว่า กรรมทั้ง ๓ ประการนี้ของพระองค์ ปราภฏ
เกิดขึ้น ปราภฏตั้งอยู่ ปราภฏถึงความดับไป และรับสั่งว่า

“อานนท์ แม้ข้อนี้แล เธอจงทรงจำไว้เถิดว่า เป็นกรรม
ไม่น่าเป็นไปได้ นำอัศจรรย์ของตถาคต เมื่อพระอานนท์กราบทูล
ทบทวนข้อความเหล่านั้นจบ พระศาสดาได้ทรงโปรดปราณ
ภิกษุเหล่าต่างชั้นขมยินดีภาสิตของพระอานนท์เถระ”

ใช่ ปราภฏการณ์อันมหัศจรรย์ ไม่น่าเป็นไปได้ดังกล่าว
มาโดยสรุปนี้ พระเถระเป็นอันมากที่ไม่ได้เห็นด้วยตาตนเอง
ในครั้งนั้น เมื่อได้ฟังพระอานนท์เถระเล่าให้ฟังทุกรูปต่าง

ชื่นชมยินดี ยอมรับนับถือ เชื่อตามที่พระอานนทเถระแสดง เป็นการเพิ่มพูนศรัทธา ปสาทะในองค์พระพุทธเจ้าของท่าน เหล่านั้นให้สูงขึ้น

แต่เรื่องทั้งหมดนี้ เมื่อนำมากล่าวกับคนสมัยปัจจุบัน น้อยคนนักที่จะเชื่อ และอาจจะหมดศรัทธาในพระรัตนตรัยไปเลยก็ได้ ด้วยเหตุนี้เอง ผลจากการศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรม ที่คนสมัยพุทธกาลสัมผัสได้ จึงแตกต่างจนห่างไกล ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรจะเป็นอย่างนั้นเพราะคนยุคนั้นกับยุคนี้ มีวาสนา บารมี อินทรีย์ คือ ความเชื่อ ความเพียร สติ สมาธิ ปัญญา ห่างไกลกับท่าน เหล่านั้นมาแต่ต้นแล้ว

ด้วยเหตุนี้ การที่คนสมัยปัจจุบันได้รับผลจากการศึกษาธรรม ปฏิบัติไม่ถึงท่านสมัยพุทธกาล จึงไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกอะไร ที่ท่านรูปใดมีเค้าว่าจะเป็นพระอรหันต์ จึงสร้างความตื่นเต้น ศรัทธา สนใจของคนทั้งหลายจนอาจกล่าวได้ว่า ถนนทุกสายมุ่งไปสู่วัดของพระอรหันต์ที่เดียว หรือใครว่าไม่จริง?

ให้สังเกตว่า ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ที่กล่าวไว้ในพระสูตรนี้ ตรงกับที่ทรงแสดงไว้ในมหาปทานสูตร แต่ในมหาปทานสูตรเป็นเรื่องของพระวิปัสสีสัมมาสัมพุทธเจ้า ในขณะที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์ ทั้งสองพระสูตรจึงพูดเฉพาะปรากฏการณ์มหัศจรรย์ของพระโพธิสัตว์ ในขณะที่ยังไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จึงเป็นเรื่องของ กตานิหาร คือผลบุญหรือ

อาณาจักรแห่งบุญบารมี ที่เป็นเครื่องนำให้พระโพธิสัตว์ สามารถทำพระองค์ให้ออกไปจากอำนาจของกิเลสได้ อันเป็นการบ่งบอก ว่า ถ้าพระโพธิสัตว์ที่บารมียังไม่เต็มทีเรียกว่า อนิยตโพธิสัตว์ ปรากฏการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นครบหมดมิได้ ปรากฏการณ์เหล่านี้จึงเกิดขึ้นได้สำหรับคนที่มีบารมีบริบูรณ์ โอกาสต่อไปจะต้องเป็น

“พระพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้คือตรัสรู้ขอบด้วยพระองค์เอง หรือพระเจ้าจักรพรรดิเท่านั้น” แม้ความเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ก็เป็นพระราชาที่ทรงมีปาฏิหาริย์ เพราะทรงปกครองบ้านเมือง โดยธรรม ทรงชนะข้าศึกโดยธรรม มิต้องใช้อาชญา ศาตราวุธ ครอบครองแผ่นดินมีมหาสมุทรทั้ง ๔ เป็นขอบเขต ทรงสมบุรณ์ด้วยรัตนะ ๗ ประการ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นแก่พระโพธิสัตว์ทั้งหมด ไม่อาจเอาความอัศจรรย์ที่เกิดขึ้นแก่พระศาสดา หรือ พระราชา พระองค์อื่น มาเทียบเคียงได้ พระองค์จึงเป็นผู้ที่ไม่มีใครเสมอ พระองค์จึงไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือนพระองค์ไปทุกกรณีเมื่อเป็นเช่นนี้ จึงต้องมองจากหลักฐานต่าง ๆ โดยมี **“ศรัทธา ปัญญา”** เป็นฐานในการ ยอมรับ นับถือ เชื่อถือ โดยอาศัยหลักดังต่อไปนี้ คือ

๑. เราเชื่อการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ ที่ทรงกระทำได้เหนือสามัญชน ไม่ว่าในการให้ทาน การรักษาศีล การออกบวช การใช้ปัญญาเป็นต้นของพระองค์หรือไม่?

๒. เรื่องนี้เป็นพระพุทธรูปดำรัสตรัสเล่าด้วยพระองค์เอง ที่พระอานนทเถระนำมาเล่าต่อ และเป็นกาเล่าเฉพาะพระพักตร์ ของพระพุทธรูปเจ้าเอง ทั้งได้รับการรับรองจากพระองค์ และ เน้นให้พระอานนทเถระ ทรงจำเรื่องอัศจรรย์เหล่านี้ไว้ ในฐานะ ที่พระพุทธรูปเจ้าทรงสมบูรณ์ด้วยพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ พระมหากรุณาคุณอย่างแท้จริง เราเชื่อในพระคุณของพระองค์ หรือไม่?

๓. พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงธรรมที่เป็นสัจวาที ทรงทำ อย่างไรทรงแสดงอย่างนั้น ทรงแสดงอย่างไร ทรงทำอย่างนั้น เราเชื่อในความจริงข้อนี้ไหม?

๔. พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงธรรม เพื่อให้ผู้ฟังรู้อย่างเห็นจริง ในสิ่งที่ผู้ฟังควรรับรู้ควรเห็น และสามารถรู้สามารถเห็นได้ ทรง แสดงธรรมมีเหตุที่ผู้ฟังอาจตรงตามให้เห็นจริงได้ และทรงมี คำสอนเป็นอัศจรรย์ คือผู้ปฏิบัติจะได้รับประโยชน์ตามสมควร แก่ผู้ปฏิบัติ เราเชื่อในอาการที่พระพุทธรูปทรงสั่งสอนเหล่านี้ หรือไม่?

๕. เอกบุคคล เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ แก่ก่อกุลแก่คนเป็นอันมาก เพื่อความสุขแก่คนเป็นอันมาก เพื่อ ประโยชน์แก่ก่อกุล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เอกบุคคลนั้น คือพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อในความ เป็นเอกบุคคลของพระพุทธรูปเจ้าหรือไม่?

๖. พระพุทธเจ้าทรงแสดงสิ่งที่เราไม่อาจรู้ได้ด้วยความคิด จนรับสั่งว่าใครคิดจะรู้สิ่งเหล่านี้ด้วยความคิด อาจจะเป็นบ้า ได้ ๔ เรื่อง คือ วิสัยของพระพุทธเจ้า วิสัยของกรรมและผลกรรม วิสัยของท่านผู้มีฤทธิ์ และความคิดเรื่องโลก เราพอจะปรับใจ ให้อยอมรับว่า นี่คือพุทธวิสัยที่ไม่อาจเข้าใจได้ด้วยการคิดเอา ไหม?

๗. ความมหัศจรรย์เหล่านี้ เช่นประสูติแล้วเดินด้วย พระบาทได้ ๗ ก้าว รับสั่งด้วยความมองอาจก็ดี ปราภฏการณ อัจฉรย์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ธรรมชาติก็ดี พระมารดาทิวงคต เมื่อประสูติได้ ๗ วันก็ดี มีธารน้ำไหลลงมาจากอากาศก็ดี พระวรกายไม่แปดเปื้อนด้วยมลทินแห่งพระครรภ์ก็ดี เทวดา มารับพระองค์ก็ดีนั้น เป็นเหตุการณ์ที่คนเป็นอันมาก ในชบวน ตามเสด็จไปกรุงเทวทหะ แต่ต้องประสูติที่ลุมพินีวัน ต่างก็เห็น ประจักษ์กันทุกคน เพราะความมหัศจรรย์ที่คนเหล่านั้นเห็น นั้นเอง ทำให้คนในยุคนั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือพวกพระประยูร- ญาติ นำพระราชโอรส ธิดาของตน มอบถวายเป็นข้าราชการ ของพระราชกุมาร พร้อมทั้งจะโดยเสด็จทั้งเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ และ พระพุทธเจ้า และในกาลต่อมาพระญาติเหล่านั้นก็ได้ ออกบวชตามเสด็จตามสัจปฎิญาณที่ใหไว้ในคราวนั้น และ จากปราภฏการณอันอัศจรรย์ที่เกิดแก่ธรรมชาตินั้นเอง ได้ ดึงเอาอสิตอาบส หรือ กาลเทวิลดาบส ลงมาจากภูเขาคิมาลัย เคยคิดกันใหม่ว่า

ถ้าเจ้าชายสิทธัตถะ ประสูติตามปกติเยี่ยงสามัญชน ไม่มีอะไรพิเศษเลย เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ไหม?

ใช่ เรื่องนี้ถ้าเรายอมยกถวายพระพุทธเจ้าในฐานะเป็น เอกบุคคัล ที่ตลอดโฉมหน้าประวัติศาสตร์อันยาวนาน เคยเกิดขึ้นในโลกเพียงคนเดียวเท่านั้น ปัญหาการยอมรับ นับถือว่า

“เรื่องนี้อัจจรรยจริง ไม่น่าเป็นไปได้จริง สำหรับสามัญชนทั่วไป แต่เป็นธรรมดาสำหรับพระโพธิสัตว์ประเภทนิยตโพธิสัตว์ทั้งหลาย ไม่ว่าพระองค์ใดก็ตาม”

แน่นอน ด้วยหลักฐานเพียงเท่านั้น สำหรับคนที่ไม่ประเมินตนเองสูงเกินไป ย่อมสามารถปรับใจให้ยอมรับ นับถือได้ แต่ก็มีคนอีกเป็นอันมากที่ไม่อาจปลงใจเชื่อได้จะด้วยเหตุผลอะไรก็ตามด้วยเหตุนี้ ปัญหาหลายอย่างในพระพุทธศาสนา เช่น

“เรื่องอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ กฎแห่งกรรม สังสารวัฏ นรก สวรรค์ แม้แต่นิพพาน จึงเป็นปัญหาที่เราใช้คำว่า ปัญหาโลกแตก คือจะพูด จะอธิบายอย่างไรก็ตาม ไม่อาจขจัดความสงสัยของคนบางพวกได้ เมื่อก่อนก็เป็นเช่นนี้ ขณะนี้ก็เป็นเช่นนี้ และจะต้องเป็นเช่นนี้ตลอดไป”

ด้วยเหตุนี้ จึงน่าจะนำเครื่องมืออีกประการหนึ่ง เข้ามาช่วยในการตัดสินใจว่า เรื่องอัศจรรย์ ที่คิดกันว่าไม่น่าเป็นไปได้ นั้น ถ้านำมาคิดอย่างมีระบบความคิด ที่ยุติด้วยหลักฐานเหตุผล ตัวอย่างเทียบเคียง เรื่องเหล่านี้จะเป็นไปได้ไหม สำหรับคน

ระดับพระโพธิสัตว์ ที่บำเพ็ญบารมีมาเต็มบริบูรณ์ เช่น สิทธัตถ-
ราชกุมาร เป็นต้น

ข้อที่ควรตระหนักไว้เป็นพิเศษ คือการคิดเรื่องอะไร
ก็ตาม จะต้องอาศัยหลักฐาน เหตุผล องค์ประกอบต่าง ๆ ของ
สิ่งที่เรามาคิดเป็นตัวกำหนด ไม่ใช่เอาใจหรือประสบการณ์
ของผู้คิดเป็นตัวกำหนด เช่น จะศึกษาว่ามะม่วงต้นนี้ทำไม
จึงมีรสหวานเป็นพิเศษ ก็ต้องมองที่ชนิด ของมะม่วงต้นนั้น
ลักษณะของพืช สถานที่ปลูก การบำรุงรักษา พันธุ์ ปัจจัย
สนับสนุนของมะม่วงต้นนั้น มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา
ไม่ใช่เอามะม่วงต้นใดก็ได้มาพิสูจน์ เมื่อเห็นว่าไม่หวาน ก็นำ
ประสบการณ์ส่วนนั้นไปปฏิเสธความหวานของต้นมะม่วงต้นอื่น
ในที่นี้จะได้นำประเด็นที่ควรคิดพิจารณาบางประการมาเสนอ
ไว้เป็นตัวอย่าง เช่น

๑. คนร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้า ทั้งที่ได้เห็นปรากฏการณ์
อันมหัศจรรย์ และที่ไม่ได้เห็น และแม้แต่คนรุ่นต่อ ๆ มา ยัง
ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ใครไปตั้งแง่กับพระพุทธเจ้าในเรื่อง
เหล่านี้ว่าเป็นไปไม่ได้เลย ที่สำคัญคือคนเป็นอันมากที่มอบ
กายถวายชีวิตต่อพระองค์ ทั้ง ๆ ที่เพิ่งประสูติมาใหม่ ๆ เคยคิด
หรือไม่ว่า อะไรเป็นแรงบันดาลใจให้กระทำเช่นนั้น นอกจาก
สิ่งมหัศจรรย์ที่เขาประสบมาด้วยตนเอง

๒. หลักพระพุทธศาสนานั้น ท่านเรียกว่า กรรมวาที
คือกล่าวถึงความมีอยู่ของกรรม ผลกรรม ดังหลักสำคัญที่
ทรงสอนให้คนพิจารณาอยู่เสมอว่า

“คนเรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน จะต้องเป็นผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ใครทำกรรมอันใดไว้ จะดีหรือชั่วก็ตาม จะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น”

ดังนั้น เมื่อเรามองจากหลักกรรม ก็จะพบว่าในมหาปทานสูตร ทรงใช้คำว่า “ธรรมดา” ของพระโพธิสัตว์

กมุทโยนิ คนเรามีกรรมเป็นกำเนิด ปราภฏการณอันมหัศจรรย์สำหรับพระโพธิสัตว์ จึงเป็นไปตามกรรม ที่ทรงบำเพ็ญบารมีมาจนถึงจุดสุดยอด กรรมดีของพระองค์จึงทำหน้าที่เป็นชนกกรรม คือ แต่งให้พระองค์เกิดมาเป็นอย่างนั้นเอง ที่ท่านใช้คำอีกคำหนึ่งว่า กรรมนิยาม คือเป็นเงื่อนไขของกรรม ซึ่งทำหน้าที่สร้างให้คน สัตว์เป็นไปตามกรรมของตน เช่น ปลาว่ายน้ำได้ นกบินได้ วัวควายคลอตมาถึงก็เดินได้เป็นต้น เป็นเรื่องที่เป็นไปตามกำเนิดของสัตว์เหล่านั้น

กมุทพนธุ คนเรามีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ คือกรรมเป็นเหมือนพืช ที่จะทำหน้าที่แสดงตัวออกมาตามชนิดของพืชนั้น ๆ เช่น ความหลากหลายของสรรพสัตว์ เป็นไปตามเผ่าพันธุ์ของแกที่ไม่สามารถอธิบายเป็นอย่างอื่นได้ เช่นนกบินได้ ถ้าเราจะอธิบายว่าเพราะมันมีปีก ก็จะเกิดปัญหาสำหรับสัตว์ที่มีปีกบางชนิดที่ไม่อาจบินได้ แต่ถ้าพูดว่าเป็นความสำเร็จตามเผ่าพันธุ์ของสัตว์ คนเหล่านั้น จะมีความสมเหตุสมผลมากกว่า ตามที่ท่านใช้คำอีกคำหนึ่งว่า พืชนิยาม คือเป็นเงื่อนไขของพืชพันธุ์

ของคน สัตว์ พืชเหล่านั้น อาการหัตถกรรมของพระโพธิสัตว์
จึงเป็นเรื่องของกมุทพณฺธุ

กมุทปฏิสรโณ ลักษณะพิเศษต่าง ๆ ที่ปรากฏในสวรรค์
กัถิ ในพระธรรมกัถิ เป็นเรื่องของกมุทปฏิสรโณ คือกรรม
เป็นที่พึงอาศัย หล่อเลี้ยงไว้ รักษาไว้

ปรากฏการณ์อันมหัศจรรย์ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเงื่อนไข
ที่สำคัญ อันเชื่อมโยงกับการเป็นพระพุทธเจ้า คือ

พระโพธิสัตว์ที่บำเพ็ญบารมีมาจนบริบูรณ์ ในชาติที่จะ
ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จะต้องมีการปรากฏการณ์อัศจรรย์
ดังกล่าวให้เห็นเป็นบุพพนิมิตก่อน ถ้าปรากฏการณ์เหล่านั้น
มีสมบูรณ์ เป็นอันหวังได้ว่าราชกุมารนั้นจะต้องได้ตรัสรู้เป็น
พระพุทธเจ้า หรือเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ อย่างใดอย่างหนึ่ง
หากว่ามีแต่ไม่สมบูรณ์ครบตามที่กล่าวแล้ว แสดงว่าในพระชาติ
นั้นราชกุมารองค์นั้น จะยังไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในชาติ
นั้นก่อน ที่เป็นเช่นนี้เพราะอะไร?

เพราะว่า พระโพธิสัตว์ประสูติจากพระครรภ์มารดา
แสดงอาการผิดสามัญชน คือ อัศจรรย์มาก่อนแล้ว เพียงแต่
ไม่สมบูรณ์เท่านั้นเอง พึงดูตัวอย่างในทศชาติ

ในชาติที่เป็นพระเตมีย์โพธิสัตว์ ทรงระลึกชาติปางก่อนได้
๒ ชาติ เป็นเหตุให้ทรงขยายต่อการเป็นพระราชา เพราะการ
เป็นพระราชาในชาติก่อน ทำให้พระองค์ต้องตกนรก

ชาติที่เป็นพระมหโสดโพธิสัตว์ ประสูติมาถึงก็พูดได้ และถือยามาด้วยจากพระครรรภ์ เรียกหาคนป่วยเพื่อจะช่วยรักษาให้

ชาติที่เป็นพระเวสสันดรโพธิสัตว์ พอประสูติออกจากพระครรรภ์ก็ขอทรัพย์จากพระนางมุลดี เพื่อบริจาคเป็นทานแล้ว แต่ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ไม่ครบตามที่กล่าวไว้แล้ว จึงไม่ช่วยให้พระองค์ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในชาตินั้น ๆ

ที่น่าสังเกตคือ พระชาติที่เป็นพระเวสสันดรที่พูดได้ตั้งแต่เกิดนั้น หลังจากทิวงคตแล้วก็บังเกิดเป็นเทพชั้นดุสิต จากชั้นดุสิตก็เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แสดงให้เห็นว่าปริมาณของบารมีธรรมที่เพิ่มสูงขึ้นมากเท่าไร จะสร้างปรากฏการณ์มหัศจรรย์ให้เกิดเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น

อันที่จริงเงื่อนไขที่ยันกันในลักษณะนี้ สามารถมองเทียบเคียงได้จากกรณีต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น มีกฎกำหนดว่านักศึกษาที่สอบปริญญาตรีได้ ๓.๐๐ ขึ้นไป มีสิทธิต่อปริญญาโทได้ การเรียนในระดับปริญญาโทยังไม่เกิดขึ้น แต่เกรด ๓.๐๐ เป็นบุพพนิมิตรว่า โอกาสต่อไปเขาสามารถทำปริญญาโทได้ แต่เบื้องหลังของการได้เกรด ๓.๐๐ นั้น คือความเพียรพยายาม ความอดทน ปัญญา อริยฐาน สมาธิ เป็นต้น ซึ่งนั่นก็คือบารมีนั่นเอง แต่ละเอียดจึงเป็นปัจจัยอาศัยซึ่งกันและกัน และยันกลับไปกลับมากันได้ เช่นเดียวกับเรื่องของพระโพธิสัตว์ดังกล่าวคือ

บารมีที่สมบูรณ์ เป็นเหตุให้เกิดปรากฏการณ์มหัศจรรย์

ปรากฏการณ์มหัศจรรย์เป็นเหตุให้ได้รับการทำนายว่า มีฐานะเป็น ๒ ซึ่งข้อนี้ที่จริงเป็นปัจจัยย่อย

การที่พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จึงเป็นผลสุดท้าย ของบารมีธรรมที่สมบูรณ์ สรุปว่า

“เพราะบารมีธรรมที่ทรงบำเพ็ญมาถึงจุดสมบูรณ์ ปรากฏ การณ์มหัศจรรย์จึงเกิด

ถ้าบารมีธรรมยังไม่สมบูรณ์ ปรากฏการณ์เหล่านั้นจะ “ไม่เกิดครบ” เมื่อปรากฏการณ์ทั้งหมดไม่ครบ พระองค์จะ ยังไม่ได้ตรัสรู้ ลักษณะทั้ง ๓ นี้จึงยันซึ่งกันและกันกลับไป กลับมาได้

3. อันที่จริงปรากฏการณ์อันมหัศจรรย์ในลักษณะนี้ หากได้เกิดขึ้นเฉพาะพระพุทธเจ้าเท่านั้นไม่ ถ้าติดตามศึกษา เรื่องราวของพระสาวกร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้า ที่มีบุญญา- ธิการสูง ๆ จะมีอะไรบางอย่างที่อัศจรรย์ ไม่น่าเป็นไปได้ แต่ เป็นไปได้สำหรับท่านเหล่านั้น ที่ท่านเรียกว่า บัณฑิตภิกษุ หรือ คนที่บำเพ็ญสาวกบารมีมา จะบรรลुพระอรหันต์เป็น พระอรหันต์ในชาตินั้น เช่น

๑. พระสิวลีเถระ โอรสพระนางสุปปวาสา อยู่ในครรภ์ พระมารดาเป็นเวลา ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน คลอดออกมาจาก ครรภ์ ทำหน้าที่กรองน้ำถวายพระได้ทันที

๒. พระพากุลเถระ เมื่อคลอดใหม่ ๆ มารดานำไปชำระ ร่างกายที่ริมฝั่งแม่น้ำอิรวดี ถูกปลาขนาดใหญ่อุบกลืนเข้าไป

จนปลานั้นไปติดแหของชาวประมง เมื่อชาวประมงผ่าปลา
ออกมาพบเด็กอยู่ในท้องปลา ไม่มีอันตรายอะไร จนกลายเป็น
ลูกของสองตระกูล คือ ตระกูลพ่อแม่เดิม และตระกูลชาวประมง

๓. พระสังกัจจเอระ ในขณะที่ท่านอยู่ในครรภ์แม่ แม่
ของท่านตายลง ญาตินำไปเผา ในขณะที่ไฟไหม้อยู่ นั้น ไม่เป็น
อันตรายอะไรแก่เด็กเลย เพียงแต่ถูกขอเหล็กที่ญาติแทงศพ
แทงเข้าที่หางตาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

๔. พระโสณโกปิวิสะเถระ คลอดออกแปลกประหลาด
กว่าคนอื่น คือพื้นเท้าของท่านมีผิวละเอียดอ่อนจนมีขนขึ้นที่
ฝ่าเท้า พระเจ้าพิมพิสารต้องขอดูตัว เพราะเห็นเป็นเรื่องอัศจรรย์
เป็นต้น

ตัวอย่างเหล่านี้เป็นเรื่องของคนประเภทที่เรียกว่า ปัจฉิม-
ภวิกัตถ์ คือเกิดมาชาติสุดท้าย เป็นคนประเภทที่อาจเรียกได้ว่า
วิสามัญ การมองเหตุการณ์อัศจรรย์ที่เกิดขึ้นแก่ท่าน จึงไม่อาจ
ใช้ประสบการณ์ส่วนตัววินิจฉัย แต่ต้องวินิจฉัยด้วยเหตุผล
ที่เกี่ยวกับท่าน ปราภฏการณ์อันอัศจรรย์เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่
เรียกว่า กตภาณีหาร มีได้สำหรับท่านที่มีบารมีธรรมเหนือ
สามัญชน เป็นผลของกรรมโยนิ กรรมพันธุ์ กรรมปฏิสรโณ
ดังกล่าวแล้ว

ในขณะที่เดียวกัน การมองหาตัวอย่างที่ลดหลั่นลงมา นั่นคือ
อัจฉริยบุคคลที่มีบุญบารมีในระดับหนึ่ง ในชีวิตของท่านได้
สร้างงานอัศจรรย์ไว้ในระดับที่น่าทึ่ง แต่กว่าจะถึงวันนั้น เรา

จะพบว่าท่านมีแววจัจฉริยะให้เห็นมาแล้วในตอนต้น ท่านอง
ที่คดีไทยพูดกันว่า

“หนามแหลมบ่มีคนเสียม มะนาวกลมเกลี้ยงบ่มีคนกลิ้ง”

นั่นเอง

แต่ในแง่ของความเป็นจริงแล้ว หนามแหลม มะนาวกลม
เป็นเรื่องธรรมชาติ ธรรมชาติของมัน คงเป็นไปตามหลักของ
กรรมพันธุ์ คือ เป็นไปตามพืชพันธุ์ของมัน ซึ่งคงอยู่ในโครงสร้าง
เดียวกับปรากฏการณ์ที่คนบางพวกคิดว่า อัจฉริยะ ไม่น่าเป็น
ไปได้ แต่กลับเป็นธรรมชาติของพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ในระดับ
ที่รองลงมาก็คือธรรมชาติของอัจฉริยะบุคคลทั้งหลาย ข้อนี้พึงดู
ตัวอย่างมหाराชในอดีตของไทย ที่สำแดงให้เห็นสิ่งที่ท่าน
เรียกว่า กตาทินิหาร หรือภินิหารให้ปรากฏในประวัติศาสตร์
นั่นคือ

๑. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช จากหลักฐานทางประวัติ-
ศาสตร์บอกว่า ในขณะที่พระองค์ประสูตินั้น พระราชวงศ์ที่อยู่
ในที่นั้น เห็นว่าพระองค์มี ๔ กร ใช้ทุกคนในที่นั้นเห็นเช่นนั้น
แต่ความจริงแล้วพระองค์คงมีเพียง ๒ กร แต่ปรากฏการณ์
ที่ทำให้คนเห็นเป็น ๔ กร จึงเป็นบุญนิมิตร ที่บ่งบอกว่าพระองค์
ไม่ใช่ราชกุมารธรรมดา กาลต่อมาพิสูจน์ให้เห็นความเป็น
อัจฉริยะของพระองค์

๒. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในคราวที่มารดา
ของท่านคลอดท่านนั้น หลักฐานประวัติศาสตร์บอกว่า มี

ปรากฏการณ์มหัศจรรย์เกิดขึ้น ฟ้าฝนคำราม ลมกระโชกแรง จนถึงมีฟ้าผ่าลงมาในห้องคลอด ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีงูมาวงขนด รอบกระดัง เป็นทำนองป้องกันอันตรายให้ แมตตอนที่อาจารย์ ทองดี ลงโทษนำไปผูกไว้ที่หน้าหน้าวัด เมื่อน้ำขึ้นบันไดที่ แข็งแรงเช่นนั้น กลับลอยขึ้นมาโดยเด็กไม่ได้เป็นอันตราย นี่ คือลักษณะของกตาทิณหารในระดับหนึ่งที่เป็นบุญมิตรบ่งชี้ ให้เห็นว่า ท่านมิใช่เด็กธรรมดาสามัญ กาลต่อมาได้ยืนยันจึง บุญมิตรเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี

๓. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งในวงการพระพุทธศาสนาถือว่า พระองค์ทรงเป็นทพมเหล็กขี้ ที่จุดลงมาเพื่อฟื้นฟูพระพุทธศาสนา พัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ ในด้านต่าง ๆ ก็มีปรากฏการณ์ที่เรียกได้ว่า มหัศจรรย์ในระดับ หนึ่งคือ ขณะที่พระมารดาทรงประสูติพระครรรภ์ ฝนฟ้าคำราม จนตกลงมาอย่างหนัก ทำให้น้ำเจ็องนองบริเวณนั้น พระบาท- สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นเป็นเรื่องแปลก มหัศจรรย์ เพราะพอประสูติจากพระครรรภ์ฝนก็หายท้องฟ้าใส ทำให้ พระองค์ทรงนึกถึงพระพุทธเจ้าตอนประทับที่ต้นมุจลินท์ เมื่อตรัสรู้ใหม่ ๆ ฝนตกพรำตลอด ๗ วัน จนพระยานาคต้อง มาวงขนดป้องกันพระองค์ไว้ พอครบ ๗ วัน ฝนหายไป ท้องฟ้า แจ่มใส จึงทรงขนานพระนามพระราชกุมารตามนิมิตรนั้นว่า มนุษยนาคมาณพ พระองค์เจ้ามนุษย์นาคมาณพนี้เอง ในกาล ต่อมาคือนักปราชญ์สำคัญในยุครัตนโกสินทร์ นี่คือลักษณะ

ของกตาทินิหารในระดับหนึ่ง สำหรับคนพิเศษ เริ่มสำแดง
ความพิเศษให้เห็นมาแต่ต้นแล้ว เพียงแต่ไม่มีหลักฐานการ
ทำนายของโหรสมัยนั้นเท่านั้น

จากหลักฐานเทียบเคียง ๒ ระดับ คือพระอรหันต์ และ
กัลยาณปุถุชนที่มีลักษณะเหนือสามัญชน เป็นการยืนยันถึง
ความเป็นเหตุเป็นผลของบารมีธรรมในระดับที่แตกต่างกัน
อำนาจผลให้สำแดงปรากฏการณ์มหัศจรรย์ให้เห็นในระดับที่
ลดหลั่นกันลงมา สามารถช่วยให้ผู้ศึกษามองย้อนกลับไป
พระพุทธรเจ้าในสมัยที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์ ยังไม่ได้ตรัสรู้ทำให้
เห็นว่าเรื่องของความมหัศจรรย์นั้น ที่จริงแล้วสำหรับอัจฉริยบุคคล
แล้ว กลับเป็นเรื่องธรรมดา ยิ่ง ข้อนี้เป็นเหมือนอะไร?

ขอให้มองความรอบรู้ ความชำนาญที่คือบารมีประการ
หนึ่งนั่นเอง คนที่สั่งสมความรู้ความชำนาญมาโดยลำดับ
สามารถทำอะไรก็ตามที่ตนมีความชำนาญ ได้อย่างอัจฉริย
สำหรับคนอื่น เช่น นักยิมนาสติก ทศกริชา หรือผู้ชำนาญการ
ในด้านอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นผลจากการสั่งสมอย่างต่อเนื่องและ
ยาวนานทั้งนั้น

ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ เน้นหนักเฉพาะความมหัศจรรย์
ที่เป็นผลของบารมีธรรมเป็นหลักอย่างการบำเพ็ญบารมีของ
พระโพธิสัตว์ ท่านแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือบารมีธรรมดา
อุปัชฌาย์ และปรมาตบารมี เช่น การให้ทาน ให้ได้ทั้งวัตถุสิ่งของ
อวัยวะร่างกาย แม้กระทั่งชีวิต อันสรุปได้ว่า “สิ่งทั้งหลายล้วน

เกิดมาจากเหตุ ใครก็ตามที่สร้างเหตุเพื่อผลนั้น ๆ ได้สมบูรณ์ ผล
ที่เกิดขึ้นแก่เขาย่อมสร้างความรู้สึกอัศจรรย์ ฉงน สนเท่ห์
แก่คนอื่น ๆ เสมอ ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม

แต่ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนานั้น นอกจาก
จะเกิดจากกตานิหาร์ หรืออกนิหารแล้ว ยังมีที่เป็นผลมาจาก
อภิญา วิชชา ปฏิสัมภทา ออกมาในรูปของสิ่งที่เรียกว่า
อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาจิตมาถึงจุดที่
พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในที่ต่าง ๆ อันมากความว่า

“เมื่อจิตตั้งมั่น เป็นสมาธิ ไม่หวั่นไหว ปราศจากกิเลส
ไม่มีกิเลส เป็นจิตอ่อนโยน อยู่ในสภาพพร้อมที่จะนุ่มไปเพื่อ
ให้เกิด ปรากฏการณ์มหัศจรรย์นั้น ๆ ผลเหล่านี้ทรงแสดงไว้
เป็นหมวด ๆ เช่น อภิญา คือความรู้ชั้นยอด สามารถทำสิ่ง
มหัศจรรย์ได้ ๖ อย่างคือ

๑. อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ เช่น เดินไปบนน้ำ ดำลงไปดิน
เหาะไปในอากาศ นั่งบนอากาศ หายตัว เป็นต้น ซึ่งท่านได้
อธิบายรายละเอียดขั้นตอนของการปฏิบัติไว้ในอิทธิวิธีเทศ
ในพระคัมภีร์วิสุทธิมรรค

๒. ทิพโพสิต หูทิพย์ สามารถฟังเสียงในที่ไกล ๆ ได้
เมื่อต้องการจะฟัง ท่านองเราฟังวิทยุในปัจจุบัน

๓. เจโตปริยญาณ สามารถรู้สภาพจิตของคน ในขณะที่
นั้น ๆ ได้ว่าเขาคิดอย่างไร มีสภาพจิตอย่างไร มีพื้นฐานด้าน
ต่าง ๆ เป็นอย่างไร เป็นต้น

๔. ปุพเพนิวาसानุสสติญาณ สามารถระลึกชาติปางก่อน
ของตน คนอื่นได้โดยละเอียดตามต้องการ

๕. ทิพพจักขุ ตาทิพย์ สามารถมองเห็นสรรพสิ่งในที่
ต่าง ๆ ได้ตามต้องการ จนถึงรู้เหตุปัจจัยที่ให้คนแตกต่างกัน
ในด้านต่าง ๆ ว่าเป็นเพราะกรรมอะไร

๖. อาสวักขยญาณ ความรู้ที่ทำให้อาสวะกิเลสหมดไป
จากใจ ข้อนี้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ ๕ ข้อข้างบน มีสมรรถภาพ
สูงหรือต่ำ ถ้าทำกิเลสให้หมดจากจิตได้หมดสิ้นจริง ๆ ก็เป็น
พระอรหันต์ เฉพาะในกรณีนี้ท่านเรียกว่า พระอรหันต์ประเภท
ฉฬภิญญา คือได้อภิญญา ๖

ความมหัศจรรย์เหล่านี้ สามารถพิสูจน์ได้ทุกข้อ ขอเพียง
แต่ผู้ต้องการจะพิสูจน์ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ทรงแสดงไว้จน
“จิตตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ไม่มีกิเลส เป็นจิตอ่อนโยน พร้อมทั้งจะ
น้อมไปเพื่ออภิญญาแต่ละข้อ ก็จะสามารถสร้างปรากฏการณ์
มหัศจรรย์ได้อย่างที่พระอรียบุคคล และท่านที่ได้โลภียอภิญญา
คือทำได้ ๕ ข้อแรก ท่านได้ประสบมาแล้ว แต่ถ้ายังไม่อาจพัฒนา
จิตให้เข้าถึงจุดนั้นได้ ควรยอมรับความจริงประการหนึ่งคือ

พระพุทธเจ้า พระอรียบุคคล และท่านที่ได้โลภียอภิญญา
จนสามารถทำอะไรที่น่าอัศจรรย์ ความสามารถเหล่านั้นเป็นผล
ที่เกิดมาจากเหตุดังกล่าว ท่านเหล่านั้นจึงเป็นเหมือนคนที่ขี้นยืน
บนที่สูง แล้วลงมาบอกคนที่อยู่ข้างล่างว่า ขณะที่ตนยืนอยู่ที่จุด
นั้น ตนได้เห็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่ท่านเห็น มีความ

สัมพันธ์กับจุดที่ท่านยืน คือถ้ายืนที่จุดนั้นจึงเห็นสิ่งนั้น ถ้าไม่ได้ยืนในจุดนั้นก็ไม่ได้เห็นสิ่งนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้คนที่ยืนอยู่ข้างล่างจึงสามารถทำได้ ๒ ทาง คือ

๑. พยายามขึ้นไปยืนในจุดที่ท่านบอกว่าท่านเห็น ถ้าขึ้นไปยืนในจุดที่ท่านบอกว่าท่านเห็นแล้ว แต่เรากลับไม่เห็นจึงค่อยพูดกัน แต่จากหลักฐานของผู้ปฏิบัติที่เข้าถึงจุดเดียวกันไม่ปรากฏความขัดแย้งในเรื่องเหล่านี้ ทุกท่านรู้เห็นเช่นเดียวกัน

๒. เชื่อตามที่ท่านบอกไว้ก่อน จนกว่าจะพิสูจน์ตามหลักการและวิธีการเดียวกันกับท่านในข้อแรก หลักเหล่านี้ที่จริงแล้ว ในชีวิตประจำวันคนก็นำไปใช้ในกรณีต่าง ๆ เช่น

“เราเชื่อความมีอยู่ของระบบสุริยจักรวาลอันสลับซับซ้อนมากที่สุดจะนับจะประมาณได้ จากหลักฐานของนักดาราศาสตร์ที่ตรวจสอบเรื่องเหล่านี้ด้วยกล้องโทรทรรศน์มาก่อน ยามใดที่เรามองดูจักรวาลด้วยกล้องโทรทรรศน์เอง เมื่อนั้นเราจะเห็นอย่างที่คุณอื่นเขาเห็น คนที่เคยดูจักรวาลด้วยกล้องโทรทรรศน์ดูเชื้อไวรัสต่าง ๆ ด้วยกล้องจุลทรรศน์ จะไม่ถกเถียงกันเพราะพบเห็นมาด้วยกัน แต่คนที่ยังไม่ได้ดูก็พร้อมที่จะเชื่อนักดาราศาสตร์ และแพทย์ ที่ท่านมีเครื่องมือสำหรับดู และแน่นอนถ้าท่านไม่มีกล้องโทรทรรศน์ จุลทรรศน์ ท่านก็เห็นระบบจักรวาลเชื้อไวรัสต่าง ๆ ไม่ได้เช่นเดียวกันกับคนอื่น”

แต่พึงเข้าใจไว้ว่า สำหรับธรรมดาของพระโพธิสัตว์ทั้งหลายนั้น ไม่อาจพิสูจน์ได้แม้ด้วยการปฏิบัติดังกล่าว เพราะ

เป็นเรื่องของกตานิหาร อันเป็นการบันดาลแห่งบารมีที่สมบูรณ์
ดังกล่าวแล้ว จึงต้องอาศัยศรัทธาเป็นหลักสำคัญ ตามปกติแล้ว
แหล่งแห่งการยอมรับนับถือที่ยอมรับกันในวงการศึกษาว่า
มีหลักฐานควรเชื่อได้ จะมาจาก ๓ แหล่ง คือ

๑. ประจักษ์ประมาณ คือการสัมผัสสิ่งเหล่านั้นด้วย
ประสาทสัมผัสของตน คือได้เห็นได้ยินได้สูดดม ได้ลิ้ม ได้จับต้อง
มาด้วยตน ซึ่งไม่แน่เสมอไปว่า ประสาทสัมผัสของตนจะมี
คุณภาพมากพอที่จะยืนยัน ผิด ถูก ได้ทุกกรณี

๒. อนุমানประมาณ เป็นการอนุมานเอาจากสิ่งที่ปรากฏ
ไปหาสิ่งที่ไม่ปรากฏ ซึ่งไม่อาจยืนยันผิดถูกได้ทุกกรณีเช่นเดียว
กัน

๓. ศัพทประมาณ การศึกษาจากหลักฐาน ตำรา เนื้อหา
วิชาการต่าง ๆ ก็อีกนั่นแหละ คือไม่แน่เสมอไปว่า จะยืนยัน
ความถูก ความผิด ได้อย่างสมบูรณ์เสมอไป

อกนิหารของพระโพธิสัตว์ดังกล่าว เราจึงสามารถหา
หลักเสริมสร้างความคิด เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจยอมรับ นับถือ
หรือไม่จากหลัก อนุমানประมาณ และ ศัพทประมาณ โดยใช้
ประสาทที่ ๖ คือ จิต คิดอย่างมีระบบความคิดและหลักเกณฑ์
ในการคิด ย่อมช่วยให้สามารถปรับจิตให้ยอมรับ นับถือได้
ถ้าพื้นฐานทางจิตไม่กระด้างเกินไป ทั้งนี้เพราะว่า

เรื่องอกนิหาร อกิญญา วิชา ปาฏิหาริย์ สรุปว่าเรื่อง
เหนือวิสัยสามัญชนนั้น พระพุทธเจ้าไม่คอยแสดงแก่คนทั่วไป

แม้เรื่องนี้ก็เป็นพระธรรมเทศนาที่ทรงแสดงแก่พระอริยบุคคล
ระดับที่ท่านเรียกว่า ทิฏฐิสัมปันนบุคคล คือบุคคลที่มีความเห็น
สมบูรณ์แล้ว โดยทรงให้เหตุผลว่าที่ไม่ทรงแสดงเพราะทรง
อนุเคราะห์แก่คนทั้งหลาย เนื่องจากทุกครั้งที่มีเรื่องมหัศจรรย์
เกิดขึ้นคนจะแบ่งออกเป็น ๒ พวก เสมอ คือ

๑. คนใดที่มีศรัทธา ปสาทะเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อได้พบเห็น
พุทธลีลาอันมหัศจรรย์เข้าจะเกิดความศรัทธา เลื่อมใสมากยิ่งขึ้น
จนอาจทำพุทธานุสดีให้เป็นอารมณ์ บรรลุมรรคผลได้เช่นคน
ที่เห็นการแสดงยมกปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้า แล้วได้บรรลุ
มรรคผลเป็นอันมากในคราวนั้น

๒. คนที่ขาดศรัทธาเป็นพื้นฐาน หรือมีความรู้สึกเป็นปฏิ-
ปักษ์ต่อพระรัตนตรัยอยู่ก่อนแล้ว เมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องมหัศจรรย์
ต่าง ๆ จะเกิดความรู้สึกต่อต้าน จนถึงกล่าวร้ายต่อพระพุทธเจ้า
สร้างบาปอกุศลด้วยกายวาจาใจอีกเป็นอันมาก เพราะต้องการ
จะอนุเคราะห์คนประเภทนี้เอง พระพุทธเจ้าจึงไม่ค่อยแสดง
สิ่งที่เรียกว่า ปาฏิหาริย์ จนถึงห้ามมิให้มีการแสดงปาฏิหาริย์
ในที่สุด

แต่สำหรับเรื่องของอภินิหารดังกล่าว เป็นเรื่องเกิดขึ้น
จากบุญญาภพของพระองค์ คนที่เห็นในคราวนั้น มีเพียง
พวกเดียวคือได้ความเคารพ เลื่อมใสในพระราชากุมารจนถึง
มอบกายถวายชีวิตดังกล่าว แต่พอมาถึงยุคปัจจุบัน เป็นการ
เรียนรู้ด้วยหลักศัพทประमाण คือหลักฐานจากตำหรับตำรา

ต่าง ๆ คนที่ได้ยินได้ฟังคงต้องแบ่งเป็น ๒ ประเภทอีกเช่นเคย การนำเสนอเรื่องนี้ จึงเป็นการเสนอเพื่อเลือกผลจากความเชื่อและไม่เชื่อ ให้เห็นว่ามีผลแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

ผลที่ได้ฟังได้จากความเชื่อ

ตามปกติแล้ว เรื่องศาสนาเป็นเรื่องที่สุดกำลังจะหยั่งถึงในหลาย ๆ เรื่อง การโน้มใจเชื่อในเรื่องสุดกำลังจะหยั่งได้ จึงสามารถอำนวยผลให้มากเช่น

๑. ความภาคภูมิใจในตนเอง บรรพชนของตน ที่ได้ยอมรับ นับถือ สืบต่อพระพุทธศาสนามาถึงยุคสมัยของตน ซึ่งเป็นศาสนาที่ศาสดามีประวัติความเป็นมาบริสุทธิ์ สะอาด ผลดีงามทุกอย่างในพระองค์ แม้เราไม่อาจหยั่งรู้ได้หมด แต่แสดงให้เห็นว่า ล้วนเกิดขึ้นด้วยความเพียรพยายามของพระองค์ ไม่มีอำนาจภายนอกมาสนับสนุน ดลบันดาลให้แต่ประการใด อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า ความเพียรพยายามนั้น เมื่อใครก็ตามลงมือกระทำในทางที่ชอบ ย่อมอำนวยผลให้แก่คนนั้นเสมอ

๒. ได้ปฏิบัติ ปราโมทย์ ในฐานะที่ตนได้เกิดมาประสบสิ่งที่สัตว์ได้โดยยาก ๔ ประการ คือ “การได้อัตภาพมาเป็นมนุษย์ การสามารถดำรงชีวิตสืบต่อมาได้ การได้ศึกษาได้ปฏิบัติ ตามหลักของพระสัทธรรม การได้พบพระพุทธเจ้าในรูปของพระธรรมวินัย” ทั้ง ๔ ประการนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงว่าเกิดขึ้นได้ยาก แต่เราได้แล้ว

๓. เมื่อได้ปฏิบัติ ปราโมทย์เช่นนี้แล้ว จะทำให้การถึง พระพุทธเจ้าของบุคคลนั้นเป็นถึงพร้อมกาย วาจา ใจ ซึ่งนอกจาก จะอำนวยความสะดวกเป็นความสุข ความสงบแล้ว อนาคตามิพรหมท่านหนึ่ง ได้รับรองผลจากการถึงพระพุทธเจ้าเป็นสมณะไว้ว่า

“คนทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็น ที่พึงที่ระลึก คนเหล่านั้นจักไม่ไปสู่อบายเลย เขาละกายที่เป็น มนุษย์แล้ว จักยังกายที่เป็นเทวดาให้ปรากฏ” ช่วยให้เกิดความ มั่นใจในชีวิตตนเอง ทั้งในชาติปัจจุบันและชาติหน้ามากยิ่งขึ้น เป็นต้น

สำหรับคนที่ศึกษาแล้ว เกิดความกระตังขึ้นภายในใจ จะด้วยเหตุอะไรก็ตามก็ย่อมจะเป็นไปตามกรรมของตน ขออย่า ได้มีเวร มีภัยต่อกันและกันเลย และขอให้ตระหนักเป็นพิเศษว่า

“อภินิหารทั้งหมดนั้น เป็นเพียงบุญนิมิตรว่าท่านผู้นี้จัก ได้เป็นพระพุทธเจ้าในโอกาสต่อไปเท่านั้น หมายความว่าใคร ก็ตามที่เกิดมาในโลกนี้ หากไม่ปรากฏบุญนิมิตรในรูปอภินิหาร ดังกล่าวแล้ว คน ๆ นั้นจักไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า ประเภท อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่อาจจะเป็นพระพุทธเจ้าประเภท บัณฑิตพุทธหรือสาวกพุทธะได้อยู่ การเป็นพระพุทธเจ้าจริง ๆ นั้น เป็นผลต่อเนื่องกันของ

“ความชอบใจพอใจในการเป็นพระพุทธเจ้า กระทำทุกอย่าง เพื่อจะได้เป็นพระพุทธเจ้า จนสมบูรณ์ด้วยคุณสมบัติที่เรียกว่า ธรรมสโมธาน ๘ ประการ จากนั้นจึงบำเพ็ญบารมีเพิ่มขึ้น

จนเป็นปรมาตถบารมี ผลจากการมีบารมีสำแดงให้เห็นในรูปของ
อภินิหารดังกล่าวแล้ว จนเสด็จออกบรรพชา บำเพ็ญเพียร
ในลักษณะลองผิดลองถูก จนตรัสรู้หรือริยสัจทั้ง ๔ ประการ
ในที่สุด การเป็นพระพุทธเจ้าของพระองค์จึงเป็นกระบวนการ
ต่อเนื่องของความดีที่ทรงกระทำสืบมาพชาติมาจากกาลที่
นานไกล จนถึงกาลที่ใกล้และกาลที่บรรพชา ตรัสรู้”

ในแง่ของการใช้ปัญญาแล้ว เราจะพบว่าพุทธศาสนิกชน
ที่ดี จะไม่สนใจในรายละเอียดที่เป็นพุทธวิสัย เพราะเขาพร้อม
ที่ยกถวายพระพุทธเจ้าว่า “นั่นเป็นพุทธวิสัย” และพร้อมที่จะ
ปลุกศรัทธาในพระองค์ในพระคุณของพระองค์ โดยไม่ติดใจ
ในอภินิหาร ปาฏิหาริย์ ชาติ ตระกูล ของพระพุทธเจ้าด้วยซ้ำไป
แต่พร้อมที่จะเข้าใจคุณลักษณะของพระพุทธเจ้าโดยสรุปที่ว่า

“พระพุทธเจ้า คือท่านผู้ที่ตรัสรู้ดี ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์
เองแล้ว สอนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามด้วย

พระธรรมที่ทรงสั่งสอนนั้น สามารถรักษาผู้ประพฤติ
ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่วได้จริง”

แล้วพร้อมที่จะศึกษาปฏิบัติ ตามพระธรรมที่ทรงแสดงไว้
ด้วยการปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม ปฏิบัติสมควร

แต่ในแง่ของความเป็นจริง ใจคนที่จะก้าวเข้าถึงจุดนี้ได้
ทำได้ยากยิ่ง ดังนั้นอย่างน้อยชาวพุทธจึงควรถอนตะปูที่ตรึงจิต
ออกให้ได้ อย่างน้อยที่สุดไม่ควรให้ตะปูตรึงจิตแน่นเกินไป
ตะปูตรึงจิตนั้น ทรงแสดงไว้ ๕ ประการ คือ

**“ความเคลือบแคลงสงสัย ยังไม่แนใจในพระพุทธเจ้า
ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในไตรสิกขา คือศีล สมาธิ ปัญญา
และเป็นคนโกรธง่าย”**

ดังนั้น คุณสมบัติของท่านที่เป็นพระโสดาบัน คือผู้เข้าถึง
กระแสพระนิพพานนั้น จึงสามารถมองได้จาก ๓ ทาง คือ

ด้านศรัทธา พระโสดาบันประกอบด้วยโสดาปัตติลังกะ
คือคุณสมบัติของพระโสดาบัน ๔ ประการ คือ **“มีศรัทธา
เชื่อมั่นไม่หวั่นไหว ในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์
และในไตรสิกขา**

ด้วยการละกิเลส พระโสดาบันละกิเลสประเภทสังโยชน์
หยาบ ๑ ๓ ประการ คือ

**“ความเห็นเหตุถือตัว ถือตนมีเราพวกเขา เขาพวกเขา
ความเคลือบแคลงสงสัยในพระพุทธเจ้า พระธรรม
พระสงฆ์ ไตรสิกขา และความเคลือบแคลงสงสัยในเรื่องอดีต
อนาคต ทั้งอดีตทั้งอนาคต และในกฎของปัจจุสมุปบาท**

**การถือมั่นด้วยศีล วัตร และข้อปฏิบัติที่ไม่ยุติด้วยเหตุผล
และความจริงต่าง ๆ”**

ด้านการพัฒนาการทางปัญญา พระโสดาบันได้ชื่อว่า
เป็นทิวฐิสัมปันนบุคคล คือ คนที่มีความเป็นสัมมาทิวฐิ ที่ไม่มีใคร
สามารถเปลี่ยนความเห็นท่านให้เปลี่ยนเป็นมิจฉาทิวฐิได้

ดังนั้น จะพบความจริงว่า การปล่อยให้ความเคลือบแคลง
สงสัยในพระพุทธเจ้า พระประวัติของพระองค์ พระคุณของ
พระองค์มีอยู่ในระดับใดก็ตาม ย่อมส่งผลให้เกิดเป็นความชงกัณฑ์
ในการศึกษา และการประพฤติปฏิบัติ และแม้การเป็นพุทธ-
ศาสนิกชนที่ดี ซึ่งเป็นเรื่องที่มีปัญญาจะต้องพิจารณาเอาเอง
ว่า

เราจะเลือกเดินไปทางไหน?

พิมพ์ที่ พระศิวกการพิมพ์
๓๓/๒๐๘ หมู่ที่ ๘ ตำบลพร้าว ๘๗
บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๕๓๔๔๑๒๗

